

MÉGIS SÜT

Hadd mondjam el magának Fülöp Ilona kedves, milyen különös dolog történt velem pár nap előtt (pontosan: csütörtökön, augusztus hatodikán, a késő-esti, vagyis kora-éjjeli órákban.)

Barátok meghitt kis társaságában újve beszélgettünk erről-arról, elkerülve a mai életben ijeszően szaporodó tragédiákat. Mikor egyszerre csak a meglepetéstől torkomon akad a szó: Maga áll előttem, alig pár lépésnyire. Tisztán, világosan látom az alakját, arcvonásait, a kezét, amit megfoghatnék, ha kitudnám nyújtani a kezemet.

— Mi ez? — kérdeztem magamtól ijedten — hallucináció?

Pillanatra lehunyom a szemem, igyekszem lehiggadni: "Képzelődes az egész, megesik másokkal is, hogy régi kedves ismerős arc jelenik meg előttük. Egy szemrébbenés és eloszlik a tudatalatti káprázat, amelynek jelentősége nincs." Így próbáltam megnyugtanni magamat, — de hasztalan. A vízió felzavarta régi emlékek raját. Kénytelen voltam megszólalni, ha akartam, ha nem, visszamenni a múltba, ami ritkán esik meg velem, mert nem találok értelmét, hogy a már egyszer átélt szenvedéseket felidézzem.

A NAP

21
— Fülöp Ilona jut eszembe, — szoltam tétován — rég nem láttam, rég nem hallottam felőle. Az utak ugy szétágaznak, az ember eltávolódik, pedig valamikor milyen nagy, felejthetetlen szerepet játszott az életemben! Még Magyarországon ismerkedtünk meg. Budapesten éltem édesanyámmal. Egy napon, a szabadkai "Leányegylet" levélben kért fel, fogadjam el meghívásukat egy irodalmi estélyre, melyen verseimet olvasnám fel. A levelet Fülöp Ilona írta, aki, ha jól emlékszem, elnöknője volt az egyletnek. Az ilyen meghívások akkoriban nagy örömet okoztak nekem, mert sikert jelentettek, népszerűséget, sok virágot, kedves órákat. Tündérivé szépítették az életét annak, aki az álmokat többre becsülte az anyagias valóságnál.

Mikor a mondott időben Szabadkára érkeztem, az állomáson kis "küldöttség" várt reám, 4—5 fiatal leány, köztük Fülöp Ilona, akit — bár soha nem találkoztunk, — rögtön megismertem. Anynyira "egyéniség" volt, — mindenki mástól elütő, szembeötlő, hogy lehetetlen volt észre nem venni. Magas, karsu, hajlékony teste mint egy fiatal fűz. Sötét, nagy szemei keletien melák és árnyékoltak. Az "érdekes" jelző ugy illett rá, mint testhez-álló ruhái.

Nagyon szép estét töltöttünk együtt. Mielőtt a pódiumra léptem, észrevette, hogy fehér csipkeruhám alján meglazult egy orgonavirág. Mosolyogva féltérdre ereszkedett, hogy visszatűzze.

Jóideig nem hallottunk ezután egymásról. Végre akkor tavasszal ismét hirt adott: nagy esemény előtt áll, — írta — rövidesen könyve jelenik meg. Első könyve. Verses könyve. Leveléből csak ugy áradt a boldog izgalom, ami átragadt rám is. Azt hiszem, egész irói pályája alatt, ez volt legmélyebb élménye szívének-lelkének. Ez a könyv, melyről azonban később, itt, sohasem beszélt. Meg se említette. Mint ahogy a gyerekszerelem — ha tulesünk rajta, — elmerül a feledés ködében, hallgatunk róla. Talán titkon még szégyeljük is . . . Valahogy így lehetett ő is a könyvével, pedig milyen diadal, milyen beteljesült álmok-álma volt az akkor, a multban! Engemet kért, hogy irjak hozzá előszót és bár nem voltam még jártas az irodalom e műfajában, — elszántan neki vágtam. Ez volt életem első és utolsó előszava.

3
A kis könyvet sokáig megőriztem, míg végre utazgatásaim közben elkallódott. Nagyon sajnálom, most szívesen átolvasnám újra.

... Magyarországon már azután komoly időkre virradtunk. Máról-holnapra megváltozott körülöttünk az élet. Mindennap új események, új bonyodalmak, nyugtalanság, zürzavar. Nem értünk már rá verseket írni, magunkkal foglalkozni, álmokat üzni. Egyre sötétebb lett az ég, görgyösebb az út. Az ország sajgott és vérzett. Mindenkit a menekülés vágya fogott el. Én akkor vesztettem el életem legdrágább értékét: Édesanyámat. Üres lett a fészek, a város, gyönyörű Budapest, szűk, sötét börtön. Elhatároztam, nem maradok ott tovább. Elmegyek én is egy időre, egyedül, túl a határon, neki a világnak. Egy jó ismerősömtől tudtam meg, hogy Fülöp Ilona már évek óta Amerikában él. Írtam neki. Megírtam mindazt, ami otthon történt. Beszéltem a kinről, reménytelenségről, világtalan sötétről és

Írta:

ALBA NEVIS

azután — vártam a választ . . . Nem kellett sokáig várnom. Jött a levele. Tele melegséggel, biztatással, nyújtotta a tengeren át segítő kezét. Küldte a bűvös Írást, melyet mi Affidavitnek nevezünk s amelynek varázsigei megnyitották előttem az Igéret földjének kapuját. Addigi életemnek ez volt legnagyobb eseménye. Soha nem múló halával Fülöp Ionának köszönöm! Ő volt, aki hajóm érkezését leste, idejöttöm szent karácsony-éjjelén, ő választotta első hajlékomat a Union Square-i Stúdió-Hotelben, ahol ő is lakott. Ő ajándékozott meg azzal a csodálatosan jó érzéssel, hogy még itt, a messze idegenben sem vagyok elhagyott. Van otthonom. Az asztalomon virágcsokor, szép kis karácsonyfa, melyet az ő kezei díszítettek fel csillogó ünnepi hangulattal, édességgel, ajándékokkal. Áldott legyen érte! . . .

A kis társaság meghatottan, mély csendben hallgatta végig szavaimat, és én egy percre átmentem a szomszéd szobába, mert éreztem, hogy a szemem megtelik könnyel. Mikor visszajöttem; furcsa hűvösség csapott meg, valami nagy változás, aminek nem tudtam nevet adni. Értelmetlenül néztem szét: más volt az atmoszféra, kin ült az arcukon, ijedelem a szemükben; az ajkuk mozgott, de nem tudták kiejteni a szót. Egy "Népszava" volt a kezükben, azt gyürték, forgatták izgatottan. Egymásra néztek, azután reám.

— Mi ez? Mi van itt? — jajdultam fel és kezem a szívemre szaladt, — mi történt veletek?

Mintha az iménti beszédemre most jönne a megkésétt, fuldokló viszhang:

— Fülöp Ilona! . . . Fülöp Ilona! . . .

* * *

— Köszönöm Fülöp Ilona kedves, hogy eljött, felidézni a régi emlékeket, s elbucsuzni tőlem . . .

Most én esem térdre, (mint akkor maga tette, azon az estén, hogy megvedjen egy szál virágot) könyörgöm a Mindenhatóhoz; szabadítsa fel gyönyörű lelkét a legmagasztosabb munkára, hogy segíthessen ittmaradott véreim, barátain, embertársain. Hiszen ezt művelte eddig is, egész életében, tetteikkel, szavakkal, hirdetve—mint az Igét — hogy nem szabad elcsüggedni, kétségbeesni, félni, akárhogy tombol-rombol is a vihar, pusztít az orkán, gyaszt öltenek a fellegek, mert ismét kiderül az ég, a violák, jácintok újból előbujnak és drága kis arcukat megöntözi a sugár, a fény. Az élet szép, élni öröm, hiszen virág nyílik és süt, süt — nézzétek, megint süt a nap!